

Utredning om sanktioner

Den 21 mars 2022 har finansministeriet sänt ett styrningsbrev till statliga ämbetsverk och institutioner. Syftet med brevet är att klargöra informeringen om och författningsgrunden för den situation som kriget i Ukraina orsakat samt att genomföra de sanktioner som införts, och att styra till ett enhetligt förfarande i statliga ämbetsverk i planeringen och styrningen av verksamheten.

EU:s förordning 269/2014 om s.k. personliga sanktioner innehåller en förteckning över fysiska personer och juridiska personer, enheter och organ, vars tillgångar har frysts. För offentliga upphandlingar lämpar sig artikeln, enligt vilken penningmedel eller ekonomiska resurser inte får göras tillgängliga för de personer som är föremål för sanktionerna. Förordningen förbjuder att alla former av penningmedel (dvs. lös eller fast, materiell eller immateriell egendom med ekonomiskt värde) direkt eller indirekt lämnas ut till en instans som listas i sanktionsförordningen.

Inga prestationer ska överföras till den listade personen eller instansen. Dessutom bör inga medel eller ekonomiska resurser indirekt lämnas ut till den listade personen eller instansen. Det är alltid fråga om indirekt utlämning när till exempel medel i första hand överlämnas till någon annan, icke-listad instans, men på ett sätt som gör det möjligt att de senare på ett eller annat sätt kan göras tillgängliga för den listade instansen. **I praktiken innebär detta att varor eller tjänster inte kan förskaffas från företag som ägs eller förvaltas av instanser som är föremål för sanktionerna, och att avtalsenliga prestationer till dessa inte kan göras, även om avtalet skulle ha ingåtts innan sanktionerna infördes.** Även bankerna övervakar detta till sin del, bland annat vid överföring av prestationer.

Vid gemensamma upphandlingar kan man anse att ekonomiska resurser lämnas ut indirekt till ett arbetsgivarföretag som är avtalspart. Därför måste arbetsgivaren i arbetsgivarens framställning ge en försäkran om att den inte omfattas av sanktionerna.

Arbetsgivarens försäkran om sanktioner

1. Europeiska unionen (EU) och Förenta Nationerna (FN) har infört och kan i framtiden införa sanktioner eller restriktioner i sin lagstiftning eller i sina institutioners beslut. Arbetsgivaren försäkras att
 - a) de sanktioner som avses ovan inte har införts¹
 - i. mot Arbetsgivaren,
 - ii. mot medlemmarna i Arbetsgivarens förvaltnings-, styrelse- eller tillsynsorgan eller mot personer som utövar bestämmande inflytande, representation, beslutanderätt eller tillsynsbehörighet,
 - iii. mot Arbetsgivarens direkta eller indirekta ägare som äger mer än 50 procent av äganderätten till sammanslutningen eller en majoritet av sammanslutningens aktier
 - iv. mot underleverantörer som deltar i leveransen av produkter eller tjänster i enlighet med detta avtal,
 - v. mot medlemmarna i de berörda underleverantörernas förvaltnings-, styrelse- eller tillsynsorgan eller mot personer som utövar bestämmande inflytande, representation, beslutanderätt eller tillsynsbehörighet vid dessa underleverantörer eller
 - vi. mot sådana underleverantörers direkta eller indirekta ägare som äger mer än 50 procent av äganderätten till sammanslutningen eller en majoritet av sammanslutningens aktier
 - b) Arbetsgivaren ska omedelbart informera den beställare som namnges i avtalet om sanktioner införs mot någon av de aktörer som avses ovan i punkt a eller
 - c) verksamheten enligt detta avtal eller användningen av produkter eller tjänster som tillhandahålls av Arbetsgivaren och dess underleverantörer inte bryter mot ovan nämnda sanktioner eller restriktioner.

Arbetsgivaren ska utan dröjsmål på begäran lämna den beställare som namnges i avtalet uppgifter om sina direkta eller indirekta ägare, underleverantörer och andra förmånstagare. Arbetsgivaren förbinder sig dessutom att utan dröjsmål den beställare som namnges i avtalet om prestationerna i anslutning till upphandlingen indirekt eller direkt kan gå till en part som är föremål för sanktioner.

2. Den beställare som namnges i avtalet kan säga upp detta avtal med omedelbar verkan, antingen helt eller i fråga om de produkter eller tjänster som är föremål för sanktioner eller restriktioner, om
 - a) Europeiska unionen eller FN inför sanktioner mot Arbetsgivaren eller parter som avses ovan i punkt 1 a, eller

¹ [Enligt EU:s \(2022\) bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder, alltså sanktioner](#), är det kriterium som ska beaktas vid bedömningen av om en juridisk person eller en sammanslutning ägs av en annan person eller sammanslutning att den har **över 50 procent** av äganderätten till sammanslutningen eller en majoritet av dess aktier. Om detta kriterium är uppfyllt ska den juridiska personen eller sammanslutningen anses vara i en annan persons eller sammanslutnings ägo. EU:s bästa praxis innehåller en beskrivning av åtta kriterier utifrån vilka man bedömer om en juridisk person eller sammanslutning, antingen ensam eller med stöd av ett avtal som ingåtts med en annan delägare eller en tredje part, kontrolleras av en annan person eller sammanslutning. Vid bedömningen räcker det att ett enda kriterium uppfylls för att man ska anse att en juridisk person eller en sammanslutning kontrolleras av en annan person eller sammanslutning, om inte något annat visas från fall till fall. Kriterierna för bedömningen är bland annat rätten eller bemyndigandet att utse eller entlediga en majoritet av ledamöterna i förvaltnings- eller ledningsorganen, rätten att med stöd av ett avtal med andra delägare utse majoriteten av ledamöterna i förvaltnings- eller ledningsorganen, rätten att använda den juridiska personens hela egendom eller en del av egendomen.

- b) prestationerna i anslutning till statsunderstödet kan gå indirekt eller direkt till en part som är föremål för de sanktioner som avses i detta kapitel
3. Om Arbetsgivaren bryter mot denna försäkran har den beställare som namnges i avtalet rätt att få skadestånd för den indirekta eller direkta skada som överträdelsen orsakat. Arbetsgivaren ersättningsansvar är högst fem (5) gånger det kalkylerade värdet av upphandlingskontraktet. Begränsningar av ansvaret tillämpas inte om Arbetsgivaren har orsakat skadan med avsikt eller av grov oaktsamhet.

Arbetsgivaren försäkrar i arbetsgivarens framställning om utbildningen i gemensam upphandling att sanktionerna inte gäller arbetsgivaren eller dess förmånstagarkrets.

¹ [Enligt EU:s \(2022\) bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder, alltså sanktioner](#), är det kriterium som ska beaktas vid bedömningen av om en juridisk person eller en sammanslutning ägs av en annan person eller sammanslutning att den har **över 50 procent** av äganderätten till sammanslutningen eller en majoritet av dess aktier. Om detta kriterium är uppfyllt ska den juridiska personen eller sammanslutningen anses vara i en annan persons eller sammanslutnings ägo. EU:s bästa praxis innehåller en beskrivning av åtta kriterier utifrån vilka man bedömer om en juridisk person eller sammanslutning, antingen ensam eller med stöd av ett avtal som ingåtts med en annan delägare eller en tredje part, kontrolleras av en annan person eller sammanslutning. Vid bedömningen räcker det att ett enda kriterium uppfylls för att man ska anse att en juridisk person eller en sammanslutning kontrolleras av en annan person eller sammanslutning, om inte något annat visas från fall till fall. Kriterierna för bedömningen är bland annat rätten eller bemyndigandet att utse eller entlediga en majoritet av ledamöterna i förvaltnings- eller ledningsorganen, rätten att med stöd av ett avtal med andra delägare utse majoriteten av ledamöterna i förvaltnings- eller ledningsorganen, rätten att använda den juridiska personens hela egendom eller en del av egendomen.